

Zarządzanie licencjami oprogramowania – audyt operacyjny

Obszar, którego nie można pominąć w planie audytu wewnętrznego

Aby zaciągnąć wielomilionowe zobowiązanie, wystarczy kilka kliknięć myszką.

Ryzyko

Koszty oprogramowania stanowią znaczną część budżetu IT. Bardzo często jednak wpływ umów licencyjnych na organizację jest niedoceniany, a mechanizmy kontroli wewnętrznej w tym zakresie albo są niedojrzałe, albo w ogóle nie istnieją. Podejmując działania w celu optymalizacji wydatków na oprogramowanie, firmy zmuszone są stawić czoła szeregowi wyzwań:

- **Cykl życia oprogramowania jest niezwykle złożony.** W procesy zakupu, instalacji, migracji oraz wygaszania oprogramowania może być zaangażowanych wiele podmiotów, co wiąże się z szeregiem pułapek. Żadna jednostka w organizacji nie ma kompletnej wiedzy na temat wszystkich licencji posiadanych i wykorzystywanych w organizacji a także przyszłych potrzeb licencyjnych.
- **Umowy licencyjne są skomplikowane.** Wiele firm nie dysponuje wykwalifikowanym personelem, niezbędnym do odpowiedniej interpretacji i przestrzegania umów licencyjnych. Większość organizacji poświęca również za mało czasu na analizę zapisów umownych. Według dostawców oprogramowania, niewiedza nie usprawiedliwia jednak nieprawidłowego wykorzystania software'u.
- **Audyt licencji oprogramowania stanowi ważną część działalności producentów oprogramowania.** Co roku audyt przeprowadzany jest przez największych dostawców oprogramowania w tysiącach organizacji. Braki licencyjne identyfikowane podczas audytu mogą stanowić znaczącą, niezaplanowaną pozycję w budżecie IT.

Zarządzanie licencjami oprogramowania (SAM) – szczegóły audytu operacyjnego

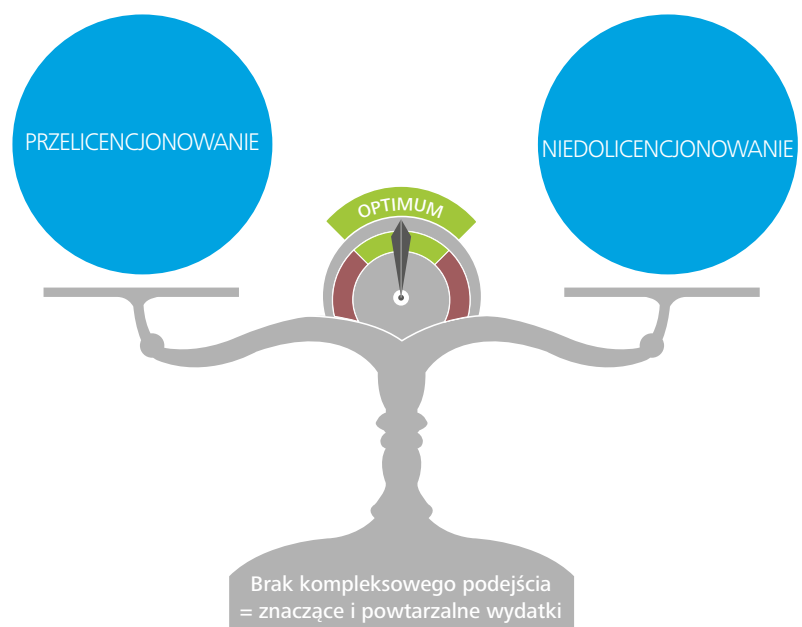
Działy audytu wewnętrznego ograniczają ryzyko związane z wykorzystaniem licencjonowanego oprogramowania przeprowadzając audyt operacyjny procesu zarządzania oprogramowaniem. Standardowy czas realizacji takiego projektu z udziałem doświadczonych ekspertów waha się w przedziale od 175 do 375 godzin.

Zakres audytu

- **Ocena ryzyka związanego z procesami SAM.** Ocena procesów zarządzania licencjami, w tym planowania, zakupów, instalacji, monitorowania, weryfikacji oraz wygaszania oprogramowania. Porównanie istniejących procesów SAM z najlepszymi praktykami w tym obszarze, a także standardami ITIL oraz ISO.
- **Przegląd licencji oprogramowania.** Określenie ilości wykorzystywanych licencji oraz porównanie jej z liczbą posiadanych licencji oprogramowania. Na tej podstawie firmy mogą oszacować wysokość potencjalnych zobowiązań finansowych oraz zidentyfikować możliwości optymalizacji kosztów oprogramowania.
- **Ocena ryzyka w zakresie bezpieczeństwa oprogramowania.** Analiza oprogramowania, którego znaczenie dla firmy nie jest kluczowe oraz identyfikacja brakujących poprawek w obszarze bezpieczeństwa.
- **Kompleksowa analiza i plan naprawczy.** Identyfikacja luk w procesach oraz określenie działań naprawczych.

Na polskim rynku obserwujemy przypadki, gdzie audyt licencji oprogramowania pozwala zidentyfikować oszczędności na poziomie kilku milionów PLN rocznie.

Podstawowy audyt dotyczący wykorzystania licencji oprogramowania można zrealizować w około 3-4 tygodnie.

Przewagi konkurencyjne Deloitte

- Deloitte zajmuje wiodącą pozycję w Europie i na świecie w zakresie zarządzania licencjami oprogramowaniem.
- Udział w procesie tworzenia standardów. Nasi eksperci uczestniczyli w projektach związanych z opracowaniem standardów SAM ISO oraz ITIL.
- Tworzenie programów zgodności dla dostawców oprogramowania. Udział w projektach związanych z weryfikacją zgodności z zapisami umów licencyjnych, realizowanych na rzecz czterech z sześciu największych dostawców oprogramowania na świecie. Dostęp do światowej siatki ekspertów z dziedziny licencjonowania oprogramowania oraz doświadczeń z innych rynków.
- Doskonała znajomość branży oprogramowania. Wiedza na temat tworzenia modeli licencjonowania oraz zmian oczekiwanych w tym zakresie w przyszłości. Bieżące wsparcie dostawców oprogramowania w określaniu warunków licencji w oparciu o nasze doświadczenie.

Korzyści z włączenia SAM w zakres audytu wewnętrznego

Dział audytu wewnętrznego może generować trwałą wartość dodaną w procesie zarządzania oprogramowaniem.

- **Zwrot z audytu.** Podstawowy audyt wewnętrzny oprogramowania daje możliwość identyfikacji wymiernych korzyści w postaci braków licencyjnych, które mogą generować potencjalne zobowiązanie finansowe. Na podstawie wyników audytu firmy mogą podjąć świadome decyzje o optymalizacji wykorzystania licencji lub dokupieniu brakującego oprogramowania.
- **Identyfikacja oszczędności.** Porównanie ilości posiadanych i wykorzystywanych licencji oprogramowania pozwala zidentyfikować nieużywane licencje oraz wykryć przypadki przepłacania za wsparcie producenta. Obydwa zjawiska powinny być wzięte pod uwagę przy planowaniu przyszłych zakupów oprogramowania.

- **Precyzyjne planowanie kosztów oprogramowania.** Analiza procesów SAM daje możliwość wprowadzenia usprawnień, dzięki którym firma będzie w stanie w każdym momencie określić poziom posiadanego i potrzebnego oprogramowania. W efekcie kierownictwo firmy będzie mogło precyzyjnie planować wydatki związane z wykorzystaniem oprogramowania (licencje oraz usługi wsparcia).
- **Zapewnienie zgodności.** Weryfikacja zgodności wykorzystywania oprogramowania stała się praktyką największych dostawców software'ów. Działania audytu wewnętrznego mogą z jednej strony zapewnić zgodność z warunkami licencyjnymi a z drugiej ograniczyć czas trwania audytu realizowanego przez dostawcę licencji.

Wybrane projekty

- **Instytucja finansowa.** Ocena ryzyka związanego z istniejącymi procesami oraz przeprowadzenie przeglądu licencji oprogramowania. Zidentyfikowano luki w aktualnych procesach SAM. Zmiana strategii zarządzania oprogramowaniem.
- **Firma telekomunikacyjna.** Ocena ryzyka związanego z istniejącymi procesami oraz przeprowadzenie przeglądu licencji oprogramowania. Zidentyfikowano luki w aktualnych procesach SAM. Oszacowanie przyszłego zapotrzebowania na licencje oprogramowania oraz stworzenie podstaw do ograniczenia zakupów licencji.
- **Rozlewnia.** Ocena ryzyka związanego z istniejącymi procesami oraz przeprowadzenie przeglądu licencji oprogramowania. Identyfikacja luk. Identyfikacja potencjalnego zobowiązania finansowego w wysokości 19,5 mln PLN.
- **Spółka z branży edukacyjnej.** Ocena ryzyka związanego z istniejącymi procesami, przeprowadzenie przeglądu licencji oprogramowania oraz analizy bezpieczeństwa. Zidentyfikowano luki w aktualnych procesach SAM. Identyfikacja potencjalnego zobowiązania finansowego w wysokości 17,8 mln PLN. Ponad 7 tys. zainstalowanych zbędnych aplikacji. Niski poziom zgodności z wymogami w zakresie bezpieczeństwa (<50%).

Jakub Bojanowski

Partner

Dział Zarządzania Ryzykiem

Tel: (22) 511 0 801

Fax: (22) 511 0 813

jbojanowski@deloittece.com

Mariusz Ustyjańczuk

Menedżer

Dział Zarządzania Ryzykiem

Tel: (22) 511 0 939

Fax: (22) 511 0 813

mustyjanczuk@deloittece.com